Innhold

Forord 5

KAPITTEL 1
Innledning 15
1.1 Generelt om formuesskatt; rettsstoffet 15
1.2 Historie, begrunnelse, proveny 17

KAPITTEL 2
Skattesubjektene 19
2.1 Fysiske personer 19
2.1.1 Hovedregel, og skattlegging under ett 19
2.1.2 Internasjonalt 21
2.2 Selskaper 24
2.3 Andre juridiske personer enn selskaper 26

KAPITTEL 3
Skattesatser og skattefritt beløp 29

KAPITTEL 4
Oppgjørstidspunkt 32

KAPITTEL 5

Bruttoformue 34
5.1 Begrepet bruttoformue 34
5.1.1 Hovedregel; utgangspunkter 34
5.1.2 Eiendel 37
a. Innledning 37
b. Fysiske eiendeler 37
c. Finansielle eiendeler 38
d. Immaterielle eiendeler 41
e. Kontrakter 43
f. Pensjonsformue 44
g. Visse skatteposisjoner 45
h. Tjenesteforhold og humankapital 45
i. Eiendel per 1. januar 46
5.1.3 Økonomisk verdi 47
5.1.4 Tilknytning 48
a. Hovedregel 48
b. Begunstigede og forvaltere i truster 49
c. Båndleggelse o.l. 51
5.2 Unntak 52
5.2.1 Innledning 52
5.2.2 Betingede rettigheter 52
5.2.3 Tidsbegrensede bruksrettigheter 56
5.2.4 Tidsbegrensede periodiske ytelser 60
5.2.5 Visse uforfalte krav 63
5.2.6 Immaterielle verdier 65
5.2.7 Andre unntak 68

KAPITTEL 6

Gjeld 70
6.1 Gjeldsbegrepet 70
6.2 Unntak 74
6.2.1 Betingede forpliktelser 74

6.2.2 Tidsbegrensede bruksrettigheter 75
6.2.3 Tidsbegrensede periodiske ytelser 76
6.2.4 Visse uforfalte forpliktelser 77
6.2.5 Skattegjeld 78
6.3 Gjeld i internasjonale forhold 80
6.3.1 Skattyter bosatt i Norge 80
6.3.2 Skattyter bosatt i utlandet 81
6.4 Gjeldsfradrag for stat, kommune, fylkeskommune, helseforetak og delvis skattefrie institusjoner 82

KAPITTEL 7
Skattleggingsgrunnlaget: verdsettelse og rabatter 84
7.1 Innledning 84
7.2 Nærmere om problemstillinger 86
7.3 Hovedregler og særregler 88
7.4 Gjenstand for verdsettelse 89
7.5 Betydningen for verdsettelse av unntak fra skatteplikt og fradragsrett 91
7.6 Fast eiendom 91
7.6.1 Innledning 91
7.6.2 Boligeiendom 92
a. Boligsjablongen 92
b. Begrensningsregel 94
c. Rabatt – primær- og sekundærboliger 95
d. Anvendelsesområdet for boligsjablongen 98
7.6.3 Fritidseiendommer og boligeiendommer i utlandet 100
a. Fritidseiendommer i Norge 100
b. Boligeiendommer og fritidseiendommer i utlandet 101
7.6.4 Næringseiendom 103
a. Innledning 103
b. Utleid næringseiendom 104

c. Ikke-utleid næringseiendom 107
d. Begrensningsregel 109
e. Rabatt 110
f. Anvendelsesområdet for reglene om verdsettelse av næringseiendom 110
7.6.5 Jordbrukseiendom 113
a. Verdsettelsesnormen 113
b. Begrensningsregler 115
c. Rabatt 116
d. Hva som skal verdsettes som jordbrukseiendom 117
7.6.6 Skog 120
a. Verdsettelsesnormen 120
b. Ingen begrensningsregel 122
c. Rabatt 122
d. Anvendelsesområdet for verdsettelse etter skogbrukssjablongen 123
7.6.7 Kraftanlegg 124
7.7 Annen fast eiendom 126
7.8 Rettigheter i fast eiendom 128
7.9 Løsøre 129
7.9.1 Varer 129
7.9.2 Driftsløsøre 130
7.9.3 Dyr 132
7.9.4 Skip og fly 133
7.9.5 Privat løsøre 134
7.10 Immaterielle verdier 137
7.11 Penger og fordringer 140
7.11.1 Penger 140
7.11.2 Fordringer 140
7.12 Aksjer og andre selskapsandeler 143
7.12.1 Innledning 143
7.12.2 Aksjer i børsnoterte selskaper 144

7.12.3 Aksjer i ikke-børsnoterte selskaper 145
a. Innledning 145
b. Verdsettelsesnorm 146
c. Verdsettelsestidspunkt 150
(1) Hovedregel: 1. januar i inntektsåret 150
(2) Unntak: Likevel 1. januar i skattefastsettelsesåret 153
d. Ingen begrensningsregel 155
e. Rabatt 155
7.12.4 Aksjer i utenlandske selskaper 156
7.12.5 Andeler i selskaper med deltakerfastsettelse 158
7.12.6 Andeler og boenheter i boligselskap 160
7.12.7 Andeler i verdipapirfond; fondskonto 161
7.12.8 Egenkapitalbevis 161
7.12.9 Finansielle instrumenter 162
7.13 Utenlandske forsikringsselskaper 163
7.14 Verdsettelse av gjeld 163
7.15 Særlig om verdsettelse ved kapitalisering 164

KAPITTEL 8

Fradragsbegrensning for gjeld som følge av rabatt 169
8.1 Innledning; hovedregler 169
8.2 Eiendeler, gjeld og verdier 170
8.3 Beregning av fradragsberettiget gjeld 172

KAPITTEL 9

Tilordning 174
9.1 Tidspunkt 174
9.2 Den vesentligste rådigheten 175
9.3 Overdragelse av rett 180
9.4 Inntektsnyter og bruksrettshaver 185
9.5 Tilordning av gjeld 187

KAPITTEL 10
Gjensidig bebyrdende kontrakter 190
10.1 Innledning 190
10.2 Helt oppfylte kontrakter 191
10.3 Helt uoppfylte kontrakter 191
10.4 Kontrakter som er helt oppfylt fra den ene siden 193
10.4.1 Naturalytelsen er oppfylt: kreditt 193
10.4.2 Pengeforpliktelsen er oppfylt: forskuddsbetaling 195
10.5 Kontrakter som er delvis oppfylt fra den ene siden 197

KAPITTEL 11
Skattebetaling 199

KAPITTEL 12
Formuesskatten i et rettspolitisk perspektiv 201
12.1 Innledning 201
12.2 Fordeling 203
12.3 Effektivitet – argumenter for formuesskatt 207
12.4 Effektivitet – administrative problemer 208
12.4.1 Verdsettelse 208
12.4.2 Rabatter 211
12.4.3 Latent skatt 211
12.5 Effektivitet – hensyn til entreprenørskap, sysselsetting og økonomisk vekst 212
12.5.1 Skattebeløpet 212
12.5.2 Dobbeltskattlegging? 212
12.5.3 Sparing og investering 213
12.5.4 Formuesskatt uansett inntekt 213
12.6 Effektivitet – diskriminering av norske investorer? 217
12.7 Likviditet 219

12.8 Forholdet til andre skatter 220
12.9 Tilpasninger som konsekvens av formuesskatt 222
12.10 Unntak for «arbeidende kapital»? 225
12.11 Noen sammenfattende vurderinger 227

Forkortelser 232

Litteratur 234

Lov- og forskriftsregister 236

Domsregister 249

Henvisninger til dommer, uttalelser mv. i skattesaker (Utv.) . . 251

Stikkordregister 252